

KAPITOLA 2

.....

OSUDOVÁ MISE

Ve čtvrt na devět ráno se do vzdálenosti deset mil od letiště Seething nesl zvuk vydávaný řvoucími motory osmnácti bombardérů B-24. V plné síle čítala 448. bombardovací jednotka šedesát čtyři bombardérů B-24 Osvoboditel. Německé stíhací a bojové letouny je však stačily připravit o 16 bombardérů a dalších třicet jich muselo postoupit opravy. Kdyby poručík Chase uposlechl Arthurovu radu, bylo by jich třicet jedna. Muži nastupovali do letounů a s vědomím, že mnoho se jich nevrátí, upírali své zraky k obloze, v duchu prosíce Boha, aby se ta čísla nezvedla. Po celé Anglii probíhal stejný vzlet. Bombardéry B-24, B-17 a letky P-38, P-47 a P-51 bojových letounů stoupaly k nebesům v minutových intervalech, aby ve vzduchu vytvořily formaci krabice, která se táhla po délce sto padesáti mil, ve výškovém rozpětí pět až devět kilometrů nad zemí.

Jak Arthur a ostatní členové posádky pochopili, ve chvíli, kdy byly letouny seřazeny v těsné blízkosti, tak že pilot viděl pouze letoun před sebou, hrozilo nebezpečí vzájemných srážek. Arthur sám zažil podobnou situaci při své první misi, kdy se dvě spojenecká letadla

zaklínala do sebe. Podařilo se jim však přistát do bezpečí. A tak první chvíle, kdy se posádky mohly cítit bezpečně, nastaly až ve chvíli, kdy prořaly mračný strop. Pocit bezpečí byl však silně pomíjivý a skončil v momentě, kdy pod sebou na zemi spatřili německé luftwaffe a protiletectvé kanóny.

Arthurovo tělo se napjalo, když se letoun B-24 před nimi rozjel po dráze a vzlétl. Ve chvíli, kdy poručík Chase roztočil vrtule a nastartoval motory, které začaly pohánět letadlo kupředu, ucítila posádka vibrace a otřesy v každé části letounu. Chase odšlápl brzdu a letadlo se s nabírající rychlostí začalo řídit kupředu. Hnal se rychlostí a na poslední chvíli se vzneslo do vzduchu, těsně před parkujícími ambulancemi na kraji letiště. Arthur zahlédl kontrolní věž, tři letištní dráhy a sněhem pokrytá pole a farmy. Poté už je obklopila mračna barev střelného prachu a výhled oslepl.

„Podvěsek dovnitř,“ štěkl Chase na Thomase.¹

Arthurova druhá mise, které se neměl nikdy účastnit, započala.

Bombardérům B-24 a jejich doprovodu trvalo téměř hodinu, než utvořily požadovanou formaci. Kolem deváté hodiny dopoledne mířily jihovýchodním směrem přes Anglický kanál a nastavily kurz na jihozápad Francie. Zóna dopadu, která byla přidělena *Harmful Lil Armful*, se nacházela asi šest set mil jihovýchodně od Seethingu. Při rychlosti 250 mil za hodinu měli dorazit k místu určení, letišti La Rochelle Laleu Airfield, před dvanáctou.

Harmful Lil Armful provedl začleňovací manévr „Purple Heart Corner“, kdy se umístili nahoře do nejzranitelnější pozice ve formaci. Tak byli vystaveni očekávané přímé palbě německých protiletectvých raket a ostřelovačů, kteří si prostřelovali cestu od nejvyššího místa formace k nejnižšímu. Chase příliš riskoval, když spoléhal na to, že poškozený třetí motor vydrží další salvu nepřátelských střel, navíc riskovali zasažení ze spodních řad své formace, která by začala ostřelovat německé útočníky nad nimi.

Nejprve se zkusil uklidnit jejich počtem a leteckým doprovodem kolem nich. Jako kdyby měl samotný počet zaručit jasnou výhru. Jeho mysl ale brzy zabloudila zpět k poškozenému motoru. B-24 byla sice schopná letu i při třech funkčních motorech, ale Arthur rozhodně neměl zájem o to, aby při své teprve druhé misi tyto schopnosti jejich letounu otestoval. Jejich třetí oddíl byl v přímém ohrožení, jelikož nepřátelské jednotky je mohly napadnout bez obavy z odvety druhého a prvního oddílu, které byly pod nimi. Německé bombardéry tak mohly snadno napadnout letoun, jemuž vynechává motor, a donutit jej opustit už tak nebezpečnou pozici.

Arthur se ponořil do své práce inženýra – snažil se dávat pozor na všechny letové systémy, nad nimiž měl dohled, stejně tak na mechaniku stroje. Jakmile se však dostali na vyžadovanou pozici, on a všichni letoví inženýři se postavili na svá místa za piloty. Byl třetím párem očí, který měl kontrolovat palubní desku. Pomocí ovladačů musel také hlídat rozložení paliva mezi nádržemi, aby napomáhal vyrovnávání letounu.

Zatímco se pomalu blížili k pobřeží Francie, Arthur dle předpisů informoval Chase a Thomase o technickém stavu motoru

a navigačních systémů. Oznámil, že vše funguje bez závady, a oba piloti jeho zprávu přijali vlažným pokynutím hlavy či naprostou ignorací. Dávali najevo pramalý zájem o hlášení od náhradníka.

Ačkoliv kontrolky nehlásily žádnou poruchu, Arthur nepřestával kontrolovat motor číslo tři. Obával se, že pokud je po minulé misi oslabená hřídel, může prorazit trup bombardéru, což by mohlo pro německé letouny znamenat jasný cíl. Jen proto, že zatím fungoval bez problému, neznamenalo, že vydrží německý nálet.

K Francii se přibližovali ve vysoké výšce, čímž se omezovala funkčnost kontrolky a ovladačů na palubní desce bombardéru. Arthur tak musel trávit více času a vyvinout víc úsilí, aby mohl kontrolovat všechna potřebná zařízení a ověřovat funkčnost letounu. Něžně otíral mráz z displejů a lehce do nich ťukal, pokud se ručičky zasekly.

V interkomu zaburácel Chasův hlas:

„Vstupujeme do nepřátelského leteckého prostoru!“²

Arthur si vylezl do horní věže a připoutal se za kulomet Martin Electric Upper Deck ráže .50, s překvapivým zjištěním, že je tam dost místa a on se nemusí v malém prostoru cítit až tak stísněně. Horní věž byla obecně pohodlnější než ta spodní, které se mezi muži přezdívalo „pekelné sedlo“. Upravil si plynovou masku a zapojil kabel vedoucí z jeho reostatového obleku do jedné ze zdírek v trupu letadla, sloužící k regulování chladného vzduchu kolem. Pod leteckou kombinézou měl celotělový trikot. Jelikož zkrat by mohl způsobit rychlé vzplanutí obleku, hadice se neprodleně po spatření nepřátelského letounu vytahovala.

S roztřeseným žaludkem se Arthur připravoval na smrtící duel s německými stíhacími letouny a vražednou palbu jedné z nejobávanějších válečných zbraní: německého protiletectvého 88mm kanónu. Při výcviku se dozvěděl, že kanón *Acht-Acht 18* je schopen vystřelit patnáct až dvacet granátů do výšky až 9 kilometrů. Při své první misi nad La Broye poprvé zažil jeho sílu, a tak se jeho obavy z 88 mnohonásobně zvýšily.

Zatímco se blížili vstříc těmto nositelům smrti, držel hlavu nízko ve věži. Na očích měl letecké brýle, které chránily jeho zrak před slunečními paprsky, a ven zíral úzkou škvírou na spodním okraji věže. Když se rozestoupila mračna, zahlédl daleko na zemi temné šedobílé záplaty – záblesky nacisty okupované Francie. Dole pod nimi již německé radary zachytily blížící se formace Spojenců. Sledovali jejich rychlost, směr a výšku, aby se mohli vojáci dole připravit na chvíli, kdy do nebes vypustí ohňovou salvu.

Ostřelovači trpělivě čekali na chvíli, kdy před, pod, nad i za letecké formace vypustí 9kilogramové granáty a vytvoří tak „smrtnou zónu“. Spojenecké posádky se obávaly kanónů 88 ještě více než letounů luftwaffe, a to z reálných důvodů. Granáty osmaosmdesátek se totiž roztříštovaly v ocelové krupobití, prořezávající se jak letouny, tak jejich posádkou. Zkušební ostřelovači navíc záměrně mířili jejich granáty před letouny, tak aby vybuchly před kokpitem a jako první zasáhly právě piloty. Dokonalý návrh kanónů 88 jim umožňoval střelbu rychle za sebou, stejně tak jako plynulé a rychlé nabíjení. Střelec tak pouze do kanónu vkládal jeden granát za druhým. Na rozdíl od kanónů používaných Spojenci nebo Japonci se tyto osmaosmdesátky zasekávaly jen málokdy. Byly to smrtící stroje

a ostřelovači si toho byli plně vědomi. Angličtí piloti je nazývali „poloautomatickými kanóny“.

Jejich cíl, La Rochelle Laleu Airfield, byl obklopen temnými mračny. Hlavní velící pilot, kapitán Heber H. Thompson, nařídil bombardérům zaútočit na sekundární cíl, Châteaubernard Airfield. Druhý poručík Chase se snažil působit vyrovnaně a klidně, ale jeho rozechvělý hlas v interkomu prozrazoval jeho skutečný stav. Nařídil leteckému inženýrovi Edwardu Georgovi, aby započal testovací střelbu. Jeho úkolem bylo vypustit tři a půl tuny bomb na letiště šest kilometrů pod nimi. Tento úkol prováděl zároveň každý druhý střelec v jejich formaci. Dole pod nimi jim jako navigace sloužila stříbřitě se lesknoucí řeka Gironde a napomáhala k přesnějšímu zasažení cíle.

Arthurovo srdce bilo jako o závod, jeho dech se v plynové masce stále víc zrychloval. Zkontroloval si zásobník a vystřelil salvu na zkoušku do prázdného prostoru vedle bombardéru před nimi, aby se ujistil, že se zbraň nezasekla. Střelci kolem nich prováděli stejné zkoušky. Vzduch zaplnil černý dým. Kanóny 88 byly téměř na dostřel a ani letouny luftwaffe, Me 109 a Focke-Wulfs nebyly daleko za nimi.

To je kurva štěstí, pomyslel si Arthur. Místo otevírání dalšího piva a jistoty, že uvidí východ nového roku, je ve vzduchu a připravuje se na lítý boj.

Během několika minut to propuklo. Oslepující smršť střelby obestoupila formaci. Kovové šrapnely narážely do *Harmful Lil Armful*. Instinktivně se přihrčil, když jeden ze šrapnelů narazil do věže a do jeho zbraně. Naštěstí neprorazily dovnitř, ale kdyby vybuchly dříve, Arthur by už nebyl naživu.

Rychle zahnal nepříjemné myšlenky. V dále zahlédl hnědé skvrny, které se přibližovaly a zvětšovaly. Zapojil kabel mikrofonu pod své letecké brýle, stiskl tlačítko a zakřičel:

„Baniditi na třech hodinách!“

Veškerá úzkost a strach pojednou zmizely a do popředí se dostal vojenský výcvik a reflexy. Kolem nich se vynořovaly stovky letounů luftwaffe. Arthur namířil svůj zrak na jeden z letounů Me 109. Zpozoroval jednoho z jejich „zabijáků“ – pilotů známých pro své střelecké schopnosti a pevné nervy, díky nimž nalétávali na bombardéry zpříma. Vypustil proud střel směrem na kokpit a na motory. Jeho Browning ráže .50 zuřil životem a spolu s tím se však do kokpitu dostávaly malé obláčky kouře vycházející ze zbraně. Musel každou chvíli přestat se střelbou a rukou v rukavici čerit vzduch, aby mohl znovu zamířit.

I když Messerschmitt odletěl, Arthur nepřestával střílet. Další z Me 109 se vynořil za ocasem letounu a zasypával jej salvou. Odmaněvoval do strany ve snaze zasáhnout kokpit. Arthur zamířil a trefil nepřátelský letoun do křídla, letoun začal hořet a mířil k zemi. Vzápětí vybuchl a nezbylo z něj nic než malé kousky kovu. Žádné známky po pilotovi nebo padáku.

Arthur nic necítil, usilovně pokračoval ve střelbě po nepřátelských letounech stejně tak jako ostatních devět kulometů v celém bombardéru.

Kolem *Harmful Lil Armful* vybuchovaly další a další šrapnely. Nevěnoval pozornost nárazům do jeho věže, pouze dál střílel po letounech, které přes oblaky kouře a dýmu téměř neviděl. Kdyby jeho věž dostala přímý zásah z osmaosmdesátky, jeho hlava a trup by během

vteřiny zmizely. Této noční můře říkali střelci vrchních věží „bezhlavý jezdec“.

Zatímco Arthur nabíjel jeden zásobníkový pás za druhým, ostatní se snažili dělat vše pro to, aby letoun zůstal na své pozici, z níž jej měl dostat pouze výbuch nebo zdárný konec mise. B-24 letící pod nimi, vedená poručíkem M. R. Jordanem, náhle vybuchla v oslepujícím záblesku následkem přímého zásahu. Vyskočit nestihl nikdo.

Další náhlý záblesk na pravé straně letounu Arthura na několik vteřin oslepil. V uších mu zněl zvuk připomínající kroupy dopadající na střechu auta. Věděl, co to znamená, šrapnely prorazily plášť. Tak jak se obával u inspekce, zásah byl pro třetí motor osudný. Kontrolky tlaku oleje na měřičích v kokpitu potvrzovaly Arthurovy myšlenky. Motor tři přestával fungovat. Jeho varování se prokázala jako pravdivá – *Harmful Lil Armful* neměl ten osudný den vzlétnout.

„Zatracenej parchant, jako bych ho nevaroval,“ mumlal si pod vousy, když se zaposlouchal do škytajícího zvuku zastavujícího se motoru, zatímco ostřeloval další Me 109 na obzoru.

Letový inženýr George navigoval letoun nad cíl dopadu a přes interkom oznámil otevření otvoru pro shození bombových pum. Arthur přestal okamžitě střílet, protože otvor se nacházel přímo pod jeho věží. Kdyby jeho horká prázdná nábojnice dopadla do úložiště bomb, *Harmful Lil Armful* by tu během vteřiny nebyl. O třicet vteřin později Châteaubernard Airfield vybuchlo v žlutém světle a plukovník Chase začal obracet letadlo na ústup zpět do Anglie. Němečtí vojáci jim však měli zabránit v šťastném návratu a Arthur jen doufal, že se jim to nepodaří.

Ostřelovači z jejich formace nepřestávali s palbou proti německým protivníkům. Další příval šrapnelů z vystřelených granátů ze země *Harmful Lil Armful* ochromoval. Konečně se jim podařilo účinně zasáhnout trup bombardéru a několik šrapnelů zasáhlo McNamaru a a proděravělo jeho koženou bundu, prořezávajíc se jeho hrudníkem a žaludkem. Z interkomu se ozval výkřik McNamary:

„Jsem zasažen!“

„Jak jsi na tom?“ zakřičel mu odpověď jeden ze členů posádky, Dunham.

„O mě se nestrachujte,“ zamumlal McNamara, zatímco urputně pokračoval ve smrtelné salvě proti nacistům.

Arthur se zamračil. Doufal, že zranění, která McNamara utrpěl, nebudou vážná. Pokračoval v ostřelování zdánlivě nekonečného proudu vojenských letounů vynořujících se na obzoru, snažících se oddělit jejich bombardér od zbytku formace.

Letadlo se nemotorně vznášelo ve formaci další půlhodinu, než jej náhlý otřes vyhodil z místa. Cítili, že osmaosmdesátka zasáhla svůj cíl. Motor číslo tři přestal fungovat. Letecká nafta začala vytékat z děr a motor vzplál. O pár vteřin později začal vynechávat motor č. 4. Arthur se otřásl v návalu nevolnosti a vzteku.

Ty zasraný parchante, chtělo se mu křičet po plukovníku Chasovi. V tu chvíli to však nemělo žádný smysl.

„Motor tři je v tahu. Musíme se pokusit udržet ve formaci a nouzově přistát za kanálem,“ zachrčel v interkomu Chasův rozechvělý hlas spolu se zrychleným dýcháním a znatelnou snahou působit vyrovnaně a klidně.

Během dvou minut zaplavil kabinu hustý šedý kouř a na chvíli oslepl oba piloty. Plameny se teď rozbíhaly už po celém pravém křídle. Bombardér poskočil a začal zaostávat za zbytkem formace. Před německými letouny, které je úpěnlivě pronásledovaly, je teď nic nebránilo.

Chase si uvědomil, že s letadlem je konec.

„Opusťte loď!“ zakřičel do interkomu a nyní se už strach v jeho hlase nepokoušel zamaskovat. Dva Me 109 se objevily nad jejich letounem a začaly je zasypávat palbou z kulometů. Nábojnice se vtíravě provrtávaly pláštěm. Arthur si všiml pohybu pod ním a zahlédl plukovníka Chase a Thomase, jak spolu s rádiovým operátorem Defranzem unikají k zadnímu východu.

„Kam to sakra jdete?“ zakřičel po nich, ale odpovědi se nedočkal. Pár vteřin nato už na obloze visely oranžově zbarvené padáky. Bombardér kolísavě ztrácel výšku a řítil se pomalu, ale neúprosně k zemi. Arthurovi bylo jedno, jestli některý z granátů zasáhne prchající piloty, protože opustili letoun s posádkou stále na palubě. Čin, který byl odsouzeníhodný. Arthur přísahal, že jestli se jim podaří přistát, s oběma piloty si to vyřídí a bude u toho kašlat na neposlechnutí přímého rozkazu. Byli to zbabělci a nezasluhovali si vést posádku.

Plukovník A. L. Northrup, který velel jedné B-24 nejbliž *Harmful Lil Armful*, napsal do reportu z mise:

„V tu chvíli se nedalo nic dělat. Plukovník Chase se s bombardérem vzdaloval z formace, z motoru číslo tři se kouřilo a dva letouny Me 109 je cíleně zasypávaly salvou z kulometů.“

Zásluhu za sestřelení bombardéru B-24 *Harmful Lil Armful* si na své konto připsal Gefreiter Siegfried Schulmeyer, pilot jednoho ze dvou útočících Me 109.

Podle vojína Northrupa, člena posádky jednoho z bombardérů v jejich blízkosti, *Harmful Lil Armful* padala zpříma k zemi, poté chvíli stoupala, snažila se vyrovnat a pak přešla k pozvolnému volnému pádu. Zahlédli několik evakujících se vojáků na padácích (4–9).

Arthur se odepnul, popadnul svůj padák a seskočil z věže dolů do kabiny. Plazil se kabinou zaplněnou hustým kouřem. Trvalo mu to však příliš dlouho, až teplo začalo být nesnesitelné.

„Je tady někdo?“ zakřičel a v odpověď se mu ozval zkomírající hlas McNamary: „Pomoc! Pomoc!“

Arthur se plazil k boční střelecké věži. Horko z hořícího letounu se mu začalo prožírat i přes kožené rukavice a cítil pálení po celém těle.

McNamara seděl pořád připoutaný za svým kulometem. Šrapnel mu trčel z břicha a McNamara byl zamotán v kabelech. Arthur se je pokoušel odmotat a roztrhnout i přesto, že mu trhaly rukavice a zařezávaly se mu do dlaní. Nedařilo se mu. McNamara jej po chvíli přerušil:

„Vypadni odsud, synku. Nech mě a běž!“

„Ani náhodou!“

„Arthure, vypadněte odsud!“

Arthur si počítal, že se nachází ve výšce asi šesti kilometrů. Jakmile se křídla složí a letoun půjde přímo k zemi, nezvládnou už vyskočit. Na moment se kouř v kabině rozptýlil natolik, že Arthur s McNamarou si pohlédli do očí. McNamara mu odtáhl ruku rozmotávající kabely:

„Postarej se, aby se Dunham dostal ven,“ zalapal po dechu, „ten kluk je někdy zatraceně nervózní.“

Arthur zahnal příval slz v očích, otočil se a plazil se zpátky.

Otvor pro vypouštění pum byla jejich jediná naděje na záchranu před uhořením. Natáhl se k páce pro otevření, ale již cítil chladný vzduch. George musel otevřít otvor při Chasově nařízení evakuovat. Na druhé straně otvoru stál Dunham a křečovitě se držel jedné z ocelových tyčí.

„Jdeme!“ zakřičel na něj Arthur. Dunham se však nepohnul z místa.

„Skoč!“ vykřikl znovu, ale Dunham ho odstrčil a snažil se plazit k místu, kde seděl umírající McNamara. Arthur ho popadl za kotník a tahal zpět. Letadlo se naklonilo kupředu a započalo svůj finální pád. Oba muži padli blíže otvoru.

Arthur popadl Dunhama za padák a snažil se jej stáhnout s sebou k výskoku, jenže v té stejné chvíli si Dunham padák odepnul. Arthur znovu popadl Dunhama za kotník a tahal ho k sobě. Dunham jej nakopl druhou nohou, čímž Arthur ztratil sevření. Než jej stihl chytit znovu, Dunham ho vykopl z letounu.

Poslední, co zahlédl, když letěl po zádech dolů, byl Dunham svírající trám u otvoru. Poté Dunham zmizel ve vnitřku letadla. Poslední pohled na vojína Dunhama a padající *Harmful Lil Armful* již Arthur do konce života nesetřásl ze svých nočních můr.³